

Academiejaar 2021-2022

campus Gent (onderlijn wat van toepassing is)

ma2ar - atelierfiche masterproef 42

semester	4
startweek	W1 (+ deel SEM1)
aantal weken	17 (+ deel SEM 1)
reviewweek / indienmoment	W17
studiepunten	30
docenten	Jo Van Den Berghe Thierry Lagrange

titel opdracht

The Drawing and the Space.

doelstellingen

algemeen:

Het formuleren van je eigen praktijk (*critical reflective practice*) door middel van een onderzoek met een focus op (1) de architectuurtekening¹ (the drawing) en de analoge ruimte (the space), en op (2) methodes waarmee de architectuurtekening en de analoge ruimte—als kernthema's in de architectuur als ontwerpdiscipline—elkaar versterken en helpen formuleren.

specifiek:

Ontwikkel een sequens van analoge ruimtes in een reële context ('topografie') door middel van een doorgedreven onderzoek van de architectuurtekening.

Ontwikkel een reeks van architectuurtekeningen door middel van een doorgedreven onderzoek van een sequens van analoge ruimtes in een reële context ('topografie').

inhoud: thema en programma

Deze masterproef is via zijn promotoren gelieerd aan de onderzoeksgroep *The Drawing and the Space* (<https://architectuur.kuleuven.be/departementarchitectuur/english/research/onderzoeksgroepen/the-drawing-and-the-space>) (<http://thedrawingandthespace.info/>). Als uitgangspunt—*research statement*—stelt deze onderzoeksgroep dat "*drawing and space share a common history, and all along these historical lines—that reach*

¹ Ook het schaalmodel is een architectuurtekening.

as far as today—strong dependencies between the drawing and the space exist, which appear to make them inseparable, both in the conception and in the observation and understanding of space. In designing, looked at from a historical perspective, space is often that which drives designers to drawing, whereas drawing is often that which leads to new spaces. Innovative ways of drawing have led to innovative concepts of space. The urge for the latter has often instigated the quest for the former.

This co-existence of both entities—the drawing and the space— requires intense collaborations that lead to crosspollinations, and this constitutes the base of this research environment. We believe that bringing these together may deeply change our view on this research landscape, and further expand it.”

De architectuurtekening en de analoge ruimte worden ook onderzocht in hun historische context, waarbij het belangrijk is dat iedere student zijn/haar relevante/noodzakelijke historische referenties in het onderzoek naarbinnen brengt en hiervoor een geschikte literatuurlijst samenstelt en behandelt.

Via dit onderzoek neemt de student in deze masterproef een duidelijk standpunt in het spanningsveld tussen de architectuurtekening en de analoge ruimte en gaat hiermee op zoek naar zijn/haar eigen *critical reflective practice*, en meer algemeen naar betekenisvolle onderstromen/tegenculturen door middel van het ontwerpen van nieuwe architectuur-proposities, door de haalbaarheid van deze proposities te bewijzen (het materialiseren en anatomiseren ervan in hun contexten) en door deze zorgvuldig te situeren in de architectuurdiscipline. Van deze masterproef kan een aanzienlijke impact uitgaan omdat deze nieuwe praktijken als een reeks ‘vervolgpraktijken’ infiltreren naar het hart van de discipline.

Het geheel (o.a. ook de intieme dialoog met de context), het architectuurfragment (de strategische tussen-schaal) en het architectuurdetail zijn de drie schalen waarop de student oordeelkundig zal opereren in dit ontwerpend onderzoek. Deze drie schalen worden geïntegreerd onderzocht doorheen het volledige proces met alternerende accenten op één van deze schalen. De architectuurtekening, en zeker de verticale doorsnede, zal als specifiek en discipline-eigen instrumentarium een centrale plaats innemen in de onderzoeksmethode van deze masterproef.

Programma en context zijn vrij door de student te bepalen, maar zal voortkomen uit een zorgvuldige analyse van mogelijkheden, waarover zal worden gedebateerd in de ontwerpstudio.

De studio-werking is gebaseerd op een dialogale *high trust*-samenwerking tussen student en promotor die verder wordt ingebed in een netwerk met de co-promotor en de eventuele mentor. De studio-setting resulteert op deze manier in een netwerk waarbij verschillende actoren worden betrokken. Dit netwerk vormt een interdisciplinaire *Community of Practice* waarin de student kan komen tot een betere ordening van zijn/haar onderzoeks- en ontwerphandelingen, en waarin de individuele processen preciezer worden gevoed en gecalibreerd.

De student krijgt structureel de tijd om zijn/haar onderzoeksproblematiek te formuleren, als voorafspiegeling (projectie) van de eigen toekomstige praktijk. Dat maakt dat deze zoektocht, dit proces een substantieel deel is van de finale output.

De student wordt in dit proces begeleid via verschillende methodes en oefeningen, zoals: Case-Issue-Method, Matrix Method, Self Observation, Memo Writing, ...

timing en werking

Timing

Reviews met ijkpunt (quoting 'go' / 'no go'): week 1, week 7, week 14. Minstens twee maal 'go' om door te gaan naar eindjury.

FASE 1: oktober 2021-februari 2021 (voortraject in semester 3).

1. introductie en toelichting van de opdracht;
2. tweede helft december: herlezing opdrachtschrijving, interne discussie, scherpstelling focus;
3. de student presenteert de voorgaande stappen tijdens de eerste sessie van semester 2 (eerste GO-NO GO moment).

FASE 2: WEEK 1 T.E.M. WEEK 14 VAN SEMESTER 2

1. het uitwerken van een architectuurontwerp in de topografie, materie, morfologie, geschiedenis en 'soul' van de kwetsbare context. Deze intieme dialoog leidt tot het fysiek ervaarbare—dus ook o.a. schaal 1/1—door middel van de werkstukken (de architectuurtekening, de architectuurmaquette, andere, ...), het innemen van een standpunt en het ontwikkelen van een kritische reflectieve praktijk met bijhorend architectuur-discours. Standpunt, reflectieve praktijk en discours ontstaan vanuit het ontwerpen, en staan daar niet los van;
2. de onderzoeks-schalen (geheel-fragment-detail) blijven permanent met elkaar geconnecteerd, wat moet leiden tot inhoudelijke en materiële consistentie, en tot materialisatie (maakbaarheid) en het anatomiseren van het architectuurdetail (schaal 1/10, 1/1), het architectuurfragment (schaal 1/10, 1/33) en het geheel.

FASE 3: WEEK 15 T.E.M. WEEK 17 VAN SEMESTER 2

1. Het hele onderzoek wordt op heldere wijze geproduceerd in een reeks van 'Meesterwerken' (Master in de Architectuur), d.w.z. werkstukken die samen de hele onderzoeksoutput tonen, communiceerbaar maken (dissemineren) en een consistent beeld genereren van het detail-het fragment-het geheel (onderlinge samenhang) en de kritische reflectieve praktijk;
2. De reflectienota is één van de werkstukken. Deze paper is een diepgaande reflectie over de thema van de architectuurtekening en de analoge ruimte en de positionering van het eigen werk als nieuwe kritische reflectieve praktijk. De paper geeft blijk van een ontwikkeld discours over de betekenis van het actuele architecturale handelen;
3. De student overlegt met de andere studenten om te komen tot een uitgebalanceerde tentoonstelling die de setting zal zijn voor de presentatie van het masterproefproject voor een externe jury.

studiemateriaal

Ieder project is contextgebonden en meerlagig. Het studiemateriaal zal voor iedereen anders zijn en benoemd worden tijdens de begeleiding. Dit is met andere woorden sterk afhankelijk van het individueel ontwikkelde parcours van de student(e) en van de gekozen onderzoeksmethode.

evaluatievorm

De output wordt voorgesteld in de wekelijkse ateliersessies en op verschillende interne toonmomenten waar de ganse groep bij aanwezig is. Finaal is er de eindpresentatie voor een externe jury.

evaluatiecriteria

algemeen: zie bijhorende competentiematrix en ects-fiche.

specifiek:

- helderheid en diepgang van de omgang met de thematiek;
- diepgang en consistentie in het onderzoeksproces;
- duidelijke inbedding in ruimere architecturale vraagstelling (onderzoeksdimensie);
- vormgeving van de ouput en communicatief gehalte ervan (dient onafhankelijk van de auteur begrijpbaar te zijn);
- correcte verwerking van bronmateriaal (onderzoeksdimensie);
- expressie van het ontwerp.

vormvereisten output

Ingevolge de specificiteit van het onderzoeksspoor dat elke student uitzet zal de ouput per student een specificiteit hebben.

Maar: deze masterproef geeft een belangrijk statuut aan de architectuurtekening (en –maquette) als discipline-eigen onderzoeksinstrument. Bijgevolg zal de architectuurtekening een centrale rol vervullen in de onderzoeksmethode, en in de vorm van de onderzoeksoutput.

Literatuurlijst en referenties

De student onderneemt de volgende twee 'reizen' als 'verplichte litteratuur'.

De eerste reis brengt de student naar de voor hem/haar meest geschikte plaats om dit onderzoek te doen: de site, de topografie.

De tweede reis brengt de student in contact met de voor zijn/haar onderzoek geschikte/noodzakelijke (historische) referenties.

In beide reizen ligt het initiatief bij de student. De student wordt in dit initiatief bijgestaan door zijn/haar promotoren.